

מדת בדת

שינוי הדף היומי בדרך קצרה

לע"נ הגאון רבי שלמה זלמן בן רבי גרשון אולמן זצוק"ל
הערוך והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 380 פרשת נח תש"פ

נדה ט-טו

גם אם פחתה או הותירה, ולכאורה קשה שבכוונה זה עדיין סיבה שדיה שעתה שהרי יש לה וסת ודיה שעתה, ואין לפרש שזה כחכמים שחלקו על ר' דוסא שגם ביש לה וסת היא מטמאה מעת לעת שא"כ יש לומר להיפך לא שפחתה או הותירה אלא אף בכוונה, ויש לומר שאכן יש לשנות כך בברייתא לא רק בפחתה או הותירה אלא אף בכוונה, ועוד יש לפרש שלא בכוונה אלא בפחתה או הותירה ובכוונה באמת היא קבעה וסת ודיה שעתה כר' דוסא.

שנו בברייתא שר"א אמר לחכמים שהיה מעשה בריבה בהיתלו שהיא הפסיקה ג' עונות ואמרו החכמים דיה שעתה ואמרו לו שאין להביא ראיה משעת הדחק והשעה היתה דחוקה שזה היה שנות בצורת או שהיא עסקה בהרבה טהרות וחששו להפסד טהרות.

שנו בברייתא שרבי עשה כר"א ואחרי שנזכר הוא אמר שכדאי לסמוך על ר"א בשעת הדחק, אין לפרש שהוא נזכר שהלכה כחכמים שא"כ איך הוא פסק כמותו בשעת הדחק אלא שלא נאמרה הלכה לא כרבנן ולא כר"א, ונזכר רבי שאמנם רבים חלקו על ר"א אך בכ"ז כדאי הוא ר"א שנסמוך עליו בשעת הדחק.

שנו בברייתא בתנוקת שלא הגיע זמנה לראות בפעם הראשונה דיה שעתה וכן בשניה ובראיה שלישית היא ככל הנשים והיא מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה ואם עברו עליה ג' עונות וראתה דיה שעתה וכן אם עברו עליה עוד ג' עונות וראתה דיה שעתה ואם עברו עליה עוד ג' עונות וראתה היא ככל הנשים והיא מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה, ותינוקת שהגיע זמנה לראות פעם ראשונה דיה שעתה ובשניה היא מטמאה ככל הנשים ואם עברו עליה ג' עונות ורק אז ראתה דיה שעתה.

דף י אם אותה תנוקת תראה אחר עונה רב גידל אומר בשם רב שפעם ראשונה ושניה דיה שעתה ובשלישית היא מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה, ואם עברו על אותה אשה עוד ג' עונות ואז היא ראתה דיה שעתה, ואם היא ראתה שוב אחרי עונה אמר רב כהנא בשם רב גידל בשם רב שבראיה ראשונה דיה שעתה ובפעם השניה היא מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה ולכאורה זה כדעת רבי שבשני פעמים יש חזקה שהיא חזרה לראות, וקשה שבסיפא מדויק שאם עברו עליה ג' עונות דיה שעתה וזה כר"א ואין לומר שרבי סבר כר"א לגבי עונות שהרי ראינו לעיל במעשה שרק בשעת הדחק אמר רבי לסמוך על ר"א, ויש לומר שהברייתא הזו היא כר"א והוא סובר כרבי לענין חזקה.

אם אותה תינוקת ראתה כתם בין הראיה הראשונה לשניה הוא טהור, ואם ראתה כתם בין הראיה השניה לשלישית לחזקה הוא טמא שהרי אם תראה היא טמאה ולכן גם כתמה טמא, ולר' יוחנן היא טהורה כיון שהיא לא הוחזקה בדם לכן כתמה טהור, **עמוד ב** ור' אלעאי מקשה מה בינה שכתולה מצוי השרף שלה אך אותה תינוקת אין לה שרף שמצוי ולכן הדם שהיא רואה טמא.

ר' יוחנן אומר בשם ר"ש בן יהוצדק שתינוקת שלא הגיע זמנה לראות והיא ראתה פעם ראשונה ושניה הרוק והמדרס שלה בשוק טהור וכתמה טהור ולא ידוע אם הדין של כתם זה דעת ר' יוחנן או גם לדעת רבו והנ"מ היא האם נקח את דבריהם כשנים נגד חזקיה, ורבינן עם כל יורדי הים הגיע ואמר שר' יוחנן אמר בשם ר"ש בן יהוצדק.

רב חלקיה בר טובי אומר שתינוקת שלא הגיע זמנה לראות אפילו היא שופעת כל ז' זה נקרא ראייה אחת ולכאורה משמע שופעת וק"ו במפסיקה, ולכאורה זה להיפך שבמפסיקה ניתן לדון את זה כשתי ראיות, אלא יש לפרש בדבריו שתינוקת שלא הגיע זמנה לראות והיא שופעת כל ז' זה נקרא ראייה אחת.

רב שימי בר חייא אומר שמזלפת אינה כרואה ולכאורה היא רואה אלא הכוונה שהיא לא כשופעת אלא כפוסקת ולכאורה משמע ששופעת הכוונה כנהר וזה לא יתכן, אלא יש לפרש שמזלפת אינה אלא כשופעת.

שנו בברייתא שבנות ישראל קודם שהגיעו לפרקם הם בחזקת טהרה ונשים לא בודקות אותן ומשהגיעו לפרקם הם בחזקת טומאה ונשים בודקות אותם, ור' יהודה אומר שלא בודקים אותן ביד מפני שזה

דף ט מהברייתא מוכח שבהפילה רוח אינו לידה שהרי ראייה בקושי הסמוך ללידה אינו זיבה, ורב פפי דוחה שגם בהפילה רוח אין טומאת מעת לעת שהוא רק מדרבנן, ורב פפא מבאר שהטעם שמעוברת מסולקת דמים הוא בגלל שראשה ואבריה כבדים עליה וטעם זה שייך גם בהפילה רוח.

ר' ירמיה שאל את ר' זירא מה הדין אם ראתה ואח"כ הוכר עוברת האם היא טמאה מעת לעת שהרי בשעת הראיה עדיין לא הוכר עוברת או שכיון שהיא ראתה בסמוך להכרת העובר לא מטמאים אותה, אמר ר' זירא שמעוברת לא מטמאה מעת לעת כיון שראשה ואבריה כבדים עליה וטעם זה שייך גם כשהעובר הוכר רק אח"כ.

זקן אחד שאל את ר' יוחנן מה הדין אם הגיע עת וסתה בימי עיבורה והיא לא בדקה והספק הוא למ"ד שוסתות מדאורייתא וצריכה לבדוק או שכיון שדמיה מסולקים היא לא צריכה בדיקה, אמר לו הרי שנינו שר"מ אמר לגבי היתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדקה היא טהורה כי החרדה מסלקת את הדמים ומשמע שבלי חרדה כשלא בדקה בשעת וסתה היא טמאה שוסתות זה מדאורייתא ובכ"ז בשעת חרדה דמיה מסולקים וכן לגבי מעוברת דמיה מסולקים ואינה צריכה בדיקה.

שנו בברייתא שר"מ כשמת בנה שלהמניקה תוך כ"ד חודש היא ככל הנשים והיא מטמאה מעת לעת או מפקידה לפקידה לפיכך אם היא מניקה אפילו עד ד' וה' שנים דיה שעתה, ור' יהודה ור' יוסי ור"ש אומרים שכל כ"ד חודש דיה שעתה והמניקה יותר מכ"ד חודש מטמאה מעת לעת ואם נדקדק בדבריהם יש לפרש שר"מ סובר שהדם נעכר ונעשה חלב וזה תלוי בהנקה בפועל, ור' יוסי ור' יהודה ור"ש סוברים שאבריה של האשה מתפרקים בלידה ונפשה חוזרת עליה רק אחר כ"ד חודש, ומה שר"מ אמר לפיכך זה בגלל דברי התנאים שהחמירו במניקה אחר כ"ד חודש ומה שר' יוסי אמר לפיכך שאחר כ"ד חודש היא מטמאה הוא כדי שלא נאמר שהוא סובר את שני הטעמים להקל וגם אחר כ"ד חודש היאלא תטמא מעת לעת, קמ"ל שרק עד כ"ד חודש היא מסולקת דמים, וכן שנינו בברייתא שבזה נחלקו שר"מ אמר שהדם נעכר ונעשה חלב ור' יוסי אומר שאבריה של אשה מתפרקים בלידה ונפשה חוזרת אחר כ"ד חודש, ור' אלעאי מפרש שר"מ למד מהפסוק מי יתן טהור מטמא לא אחד? והיינו שהחלב מגיע מדם טמא ור' יוחנן מפרש שרבנן למדו את הפסוק על ש"ז שהוא טמא ואדם שיוצא ממנו טהור, ור"א למד מהפסוק מדבר במי נדה שהמזה ומי שמזים עליו טהור והנוגע טמא, לכאורה גם המזה טמא כמו שכתוב ומזה מי הנדה יכס בגדיו, ויש לומר שהפסוק מדבר בנוגע, אך קשה שהתורה כתבה מזה ונוגע, ועוד שכתוב שהמזה טעון כיבוס והנוגע אינו טעון כיבוס, אלא יש לפרש שמזה הכוונה לנושא והתורה לא כתבה נושא להדיא ללמד שהנושא נטמא רק בנשא שיעור הזאה אך זה מובן רק למ"ד שהזאה צריכה שיעור אך למ"ד שהזאה אינה צריכה שיעור זה קשה, ויש לפרש שגם למ"ד שהזאה לא צריכה שיעור זה רק על גבי האדם המוזה אך צריך שיעור בכלי שמזים ממנו כמו ששנינו כמה יהיה במים ויהיה בהם כדי הזאה כדי שיטבול ראשי גבעולים ויזה, ועל זה אמר שלמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני מדוע המזה ומוזה טהורים והנוגע טמא.

רב יהודה מפרש זקנה סמוך לזקנתה שחברותיה אומרות עליה זקנה היא, ור"ש אומר **עמוד ב** שקוראים לה אמא אמא והיא לא מתבישת בכך, ונחלקו בזה ר' זירא ור' שמואל בר רב יצחק האם זקנה נקראת כך כשאינה מקפידה שקוראים לה כך או שהיא לא מתבישת בכך והנ"מ היא באשה שמתבישת אך אינה מקפידה על הקורא לה כך.

ר"ל אומר בשם ר' יהודה נשיאה ששיעור עונה בינונית הוא ל' יום, ורבי אומר בשם רב חסדא שהשיעור הוא כ' יום ולא נחלקו ביניהם אלא שר' יהודה החשיב את ימי הטומאה והטהרה ורב חסדא לא החשיב אותם.

שנו בברייתא שאם עברו על קטנה ג' עונות והיא ראתה דיה שעתה, ואם עברו עליה עוד ג' עונות וראתה דיה שעתה, ואם עברו עליה עוד ג' עונות וראתה היא חזרה להיות ככל הנשים והיא מטמאה מעת לעת או מפקידה לפקידה, ולא רק כשהיא כוונה לצ' יום אלא

גורם להם לדם ומטמאים אותן אלא סכין אותן בשמן מבפנים ומקנחות אותן מבחוץ והן נבדקות מעצמן, שאם יש דם הוא יוצא מעצמו ע"י השמן.

שנה תלמיד לפני ר"א בן ר' יוסי שאם עברו על מעוברת ומניקה ג' עונות דיה שעתה, אמר לו ר"א מדוע פתחת בשנים וסימת בלשון יחיד ואולי שנית מעוברת והיא מניקה ודרך אגב למדו מזה שמי העיבור מצטרפים לימי ההנקה וימי ההנקה מצטרפים לימי העיבור והיינו שהיא פסקה ב' עונות בימי עיבורה ואחת בימי מניקותה או שתיים בימי מניקותה ואחת בימי עיבורה או אחת ומחצה בימי העיבור ואחת ומחצה בימי ההנקה והן מצטרפות לג' עונות, אך לכאורה ניתן לומר שהעיבור אחרי ההנקה כשהיא הרתה בימי ההנקה אך איך ניתן לצרף ימי ההנקה לימי העיבור הרי היא ילדה וזה ראייה גמורה, ויש לומר שמדובר בלידה יבשה בלי דם או שלא מחשיבים את דם הלידה לענין דם נדה שזה דם אחר, ועוד יש לומר ששנו רק שמי עיבורה משלימים את ימי ההנקה ולהיפך באמת יש הפסק של ראיית הלידה.

המשנה אומרת שגם הנשים שדיין שעתן מטמאות בראיה שניה מעת לעת, לדעת רב זה נאמר על כל הד' נשים, ושמואל אומר שזה נאמר רק על בתולה וזקנה אך מעוברת ומניקה דיין שעתן כל ימי העיבור וההנקה, ונחלקו בזה תנאים ששנינו שאם מעוברת ומניקה שפעו דם,

דף יא לר"מ דיין שעתן כל ימי העיבור וההנקה, ור' יהודה ור' יוסי ור"ש אומרים שרק בראיה ראשונה דיין שעתן אך בראיה שניה הן מטמאות מעת לעת ומפקידה לפקידה.

רב הונא אומר שאם קפצה וראתה וקפצה וראתה היא קבעה לה וסת ואין לומר שהיא קבעה לימים שהרי כשלא קפצה היא לא ראתה ואם נאמר שהיא קבעה לקפיצות הרי שנינו שאם קבעה מחמת אונס אפילו כמה פעמים היא לא קבעה וסת, ויש לומר שהיא לא קבעה וסת לימים לחוד או לקפיצות לחוד אך היא קבעה וסת לימים וקפיצות, ולכאורה זה פשוט שהיא לא קבעה לימים לחוד ומבאר רב אשי שמדובר שהיא קפצה ביום א' וראתה וקפצה ביום א' וראתה וקפצה בשבת ולא ראתה והיא ראתה ביום א' בלי קפיצה והיינו אומרים שהתברר למפרע שהיום גורם ולא הקפיצה קמ"ל שהקפיצה של אתמול גרמה ומה שהיא לא ראתה כי עדיין לא הגיע זמן הקפיצה, וללישנא בתרא רב הונא אומר שאם קפצה וראתה וקפצה וראתה היא קבעה וסת לימים ולא לקפיצות ומבאר רב אשי שמדובר שהיא קפצה ביום א' וראתה וקפצה ביום א' וראתה והיא ראתה שוב ביום א' בלי קפיצה והתברר למפרע שהיום הוא הגורם.

משנה גם אשה שיש לה וסת שדיה שעתה צריכה לבדוק כל יום מלבד נדה והיושבת על דם טוהר, וכן היא תשמש בעדים מלבד יושבת על דם טוהר ובתולה שדמיהן טהורין ולפעמים היא צריכה לבדוק בשחרית ובין השמשות וכשהיא עומדת לשמש, וכהנות צריכות לבדוק גם כשהן אוכלות בתרומה ור' יהודה אומר שהן צריכות לבדוק גם בשעת גמר אכילת התרומה. **גמרא** המשנה אומרת שנדה לא צריכה לבדוק בימי נדתה וזה ראייה לר"ל שאומר שאשה קובעת וסת בימי זיבתה אך לא בימי נדה, וקשה לר' יוחנן שאמר שאשה קובעת וסת גם בימי נדתה ור' יוחנן יבאר שהוא דיבר רק בראיה ממעין שכבר פסק אך אם המעין פתוח ודאי היא לא קובעת וסת בהמשך הראיה.

המשנה אומרת שיושבת על דם טוהר אינה בודקת ומשמע שמדובר גם במבקשת לשבת על דם טוהר וזה מובן לדעת רב שדם טוהר הוא מהמעין של הלידה והתורה טמאה אותו בימי לידה וטיהרה אותו בימי טוהר אך לדעת לוי שזה שני מעינות קשה שהאשה תבדוק שמה עדיין לא פסק המעין הטמא, ולוי יבאר שזה כדעת ב"ש שסוברים שזה מעין אחד, אך קשה לומר שהתנא יסתום כדעת ב"ש ויש לומר שזה סתם ואח"כ מחלוקת שממילא אין הלכה כסתם, ועוד יש לבאר שהמשנה לא מדברת במבקשת לשבת על דם טוהר אלא מדובר שהיא כבר יבשה על דם טוהר והחידוש הוא שלא נאמר שהיא תבדוק שמה היא קובעת וסת קמ"ל שאשה לא קובעת וסת ממעין טמא למעין טהור, אך החידוש הזה הוא רק ללוי שזה שני מעינות אך לרב שזה מעין אחד קשה שהיא תבדוק שמה היא קבעה וסת ויש לומר שהיא לא קובעת וסת מימי טהרה לימי טמאה.

שנינו לקמן שתינוקת שלא הגיע זמנה לראות ונשאת לב"ש נותנים לה ד' לילות לתלות בדם בתולים ולב"ה נותנים לה עד שתתרפא המכה, ואמר רב גידל בשם שמואל שהמשנה מדברת שהיא לא פסקה מחמת תשמיש והיא רואה שלא מחמת תשמיש אך אם היא כבר פסקה ממת תשמיש ואח"כ היא ראתה היא טמאה וכן אם עבר

לילה בלי תשמיש והיא ראתה היא טמאה וכן אם נשתנו מראה הדמים היא טמאה, ור' יונה מקשה א"כ מדוע לא נאמר שהבתולה תשמש בעדים שמה ישתנו מראה הדמים שלה, ורבא אומר שיש לדייק מהירשא שרק נדה ויושבת על דם טוהר אינה בודקת שחרית וערבית וא"כ בתולה כן בודקת, ואין להקשות מהמשך המשנה שבתולה אינה צריכה בדיקה בשעת תשמיש כיון שבשמישה לא יועיל בדיקה כי יש לתלות שהשמש עכרן, וכן משמע בברייתא ששנינו שהיא טהורה כשלא פסקה מחמת תשמיש והיא ראתה שלא מחמת תשמיש אך אם היא פסקה מחמת תשמיש והיא ראתה היא טמאה, ואם עברה לילה אחד בלי תשמיש והיא ראתה היא טמאה ואם נשתנו מראה הדמים שלה היא טמאה.

המשנה אומרת שהיא תבדוק שחרית ובין השמשות ואמר רב יהודה בשם שמואל שזה מדובר לטהרות אך לבעלה היא מותרת בלי בדיקה, ולכאורה זה פשוט שהרי שנינו שחרית ויש לומר ששמואל דיבר על הסיפא בבדיקת תשמיש שאמר רב יהודה בשם שמואל שמדובר רק בעסוקה בטהרות שמתוך שהיא בודקת לטהרות היא בודקת לבעלה אבל באינה עסוקה בטהרות אינה צריכה כלל בדיקה, ולכאורה קשה מה החידוש הרי כבר שנינו לקמן כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן, ויש לומר שניתן לפרש שם במשנה באשה שיש לה וסת אך כשאין לה וסת היא צריכה בדיקה, אך קשה שמשנתנו מדברת גם באשה שיש לה וסת, ויש לומר שמשנתנו דברה בין ביש לה וסת ובין באין לה וסת והמשנה מחדשת שגם ביש לה וסת מתוך שהיא צריכה לבדוק לטהרות היא תבדוק לבעלה, אך קשה שכבר אמר ר' זירא בשם ר' אבא בר ירמיה בשם שמואל שאשה שאין לה וסת אסור לה לשמש בלי בדיקה ושמואל העמיד בעסוקה בטהרות, ויש לומר שלמדו דין נוסף מתוך דברי שמואל, וכן שנינו בברייתא שנשים בודקות רק לטהרות ולבעלה היא מותרת בלי בדיקה ודוקא כשהניחה בחזקת טהורה אך אם הניחה בחזקת טמאה היא בטומאתה עד שתאמר לו טהורה אני.

דף יב ר' זירא שאל את רב יהודה אם אשה תבדוק עצמה לבעלה אמר רב יהודה שלא תבדוק אמר ר' זירא ומה היא תפסיד בבדיקה אמר ר' יהודה שא"כ לבו נוקפו והוא יפרוש ממנה.

ר' אבא שאל את רב הונא אם אשה תבדוק עצמה אחר תשמיש כשיעור וסת כדי לדעת אם בעלה חייב חטאת אמר רב הונא וכי בודקים בקלות כשיעור וסת הרי שנינו משל לשיעור וסת שהיו שמש ועד בצד המשקוף וביציאת השמש נכנס העד ווסת זה שאמרו לקינוח בחוץ ולא לבדיקה בפנים, אלא הספק הוא האם תקנח וללישנא בתרא ר' אבא שאל אם אשה תבדוק עצמה כדי לחייב את בעלה אשם תלוי אמר לו רב הונא שהיא לא תבדוק אמר לו מה בכך אמר רב הונא שא"כ לבו נוקפו והוא יפרוש ממנה.

ר' אמי אומר בשם ר' ינאי שהבדיקה לבעלה אינו מהדין אלא זה רק עדין של צנועות והקשה ר' אבא בר ממל הרי התנא שונה צריכות ואתה אומר שזה רק הצנועות, אמר ר' אמי שאני אומר שהמקיים דברי חכמים נקרא צנוע ורבא מקשה שמי שאינו מקיים לא רק שאינו צנוע אלא שהוא רשע, אלא מבאר רבא שבצנועות נאמר שבעד שבדקו בו קודם תשמיש זה לא יבדקו בו שוב ואילו מי שאינן צנועות בודקות באותו עד ולא אכפת להן.

שמואל אמר שלאשה ללא וסת אסור לשמש בלי בדיקה, ור' זירא אמר לר' אבא בר ירמיה וכי אשה שיש לה וסת לא צריכה לבדוק אמר לו ר' ירמיה שאשה עם וסת רק כשהיא ערה צריכה בדיקה, אך ישינה לא צריכה לבדוק אך כשאין לה וסת גם ישינה צריכה בדיקה, ורבא מקשה מדוע שמואל לא חילק שביש לה וסת היא צריכה בדיקה רק לטהרות ולא לבעלה ואילו באין לה וסת היא צריכה בדיקה גם לבעלה, ומזה מוכח ששמואל סובר שאף באין לה וסת היא לא צריכה בדיקה לבעלה.

שנו בברייתא שחמרים ופועלים והבאים מבית האבל ומבית המשתה נשיהם בחזקת טהרה להם והם שוהים עמן בין ישנות ובין ערות ודוקא כשהניחון בחזקת טהרה אך אם הניחון בחזקת טמאה היא טמאה לעולם עד שתאמר לו טהורה אני, ולכאורה קשה במה שמואל יעמיד את הברייתא הרי ביש לה וסת קשה מערה ובאין לה וסת קשה בין על ערה ובין על ישינה, ויש לומר שמדובר שיש לה וסת אך כשהוא תובע אותה אין לנו בדיקה גדולה מזו, ורב פפא אמר לרבא אם ניתן לנהוג כמו הברייתא הזו **עמוד ב** אמר לו רבא סודני דהיינו ת"ח שלא תבדוק שמה היא תתגנה בפניו, ורב כהנא אמר שהוא שאל את נשותיהם של רב פפא ורב הונא בר רב יהושע אם הן נהגו בדיקה זו והן אמרו שלא ומה שרב כהנא לא שאל את

רב פפא ורב הונא בעצמם כי הוא רצה לדעת אם הם החמירו על עצמם גם כשהורו לאחרים להתר.

שנו בברייתא שלר"מ אשה שאין לה וסת אסורה לשמש ואין לה כתובה ופירות ומזונות ובלאות של בגדיה, ויוציא ולא יחזיר לעולם, ור' חנינא בן אנטיגנוס אומר שהיא תשמש בשני עדים שהן יעותותה אם תראה והם יתקנוה אם לא תראה, ואמרו בשם אבא חנן אוי לו לבעלה, היא אסורה לשמש שמא היא תראה בתשמיש ואין לה כתובה כיון שהיא לא ראויה לביאה ולא פירות מזונות ובלאות כיון שהן תנאי כתובה ותנאי כתובה ככתובה, ולכאורה מה שכתוב יוציא ולא יחזיר זה פשיטא ויש לפרש שמדובר באופן שהחזירה והיא נתקנה בוסת והיינו אומרים שיכול להחזירה אך גזרו שמא היא תנשא לאחר והיא תהיה מתוקנת ויאמר הראשון שגירש אותה אם הייתי יודע שיהיה לה וסת גם אם היו נותנים לי מאה מנה לא הייתי מגרשה ונמצא שהגט בטל ובניה מהשני ממזרים, יש אומרים שאבא חנן אמר לר"מ שהבעל צריך לתת לה כתובה, ויש אומרים שאבא חנן אמר לר' חנינא שהוא גורם לבעלה לקלקול, ורב יהודה אמר בשם שמואל שהלכה כר' חנינא בן אנטיגנוס ולכאורה בעסוקה בטהרות כבר שמענו בשם שמואל שהיא מותרת בבדיקה ובאינה עסוקה בטהרות כבר אמר ר' זירא בשם ר' אבא בר ירמיה בשם שמואל שאשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק והעמידו שמדובר בעסוקה בטהרות, ויש לומר שמי ששנה את דברי ר' זירא לא שנה את דברי רב יהודה בשם שמואל שהלכה כר' חנינא בן אנטיגנוס.

דף יד פרק כל היד

משנה יד שמרבה לבדוק בנשים היא משובחת ובאנשים עדיף שהיא תיקצץ. **גמרא** החילוק בין אנשים לנשים כי לנשים אין הרגשה בגלל הבדיקה ואילו לאנשים יהיה הרגשה בבדיקה אך לפ"ז באנשים זה אסור גם באין מרבה ויש לומר ששנו מרבה בשביל נשים.

בברייתא שנו שרק לש"ז לא יבדוק אך לזיבה הוא משובח כנשים, וגם לש"ז יכול לבדוק בצור או בחרס אך לכאורה קשה שיכול לבדוק גם במטלית כמו ששינוי שבודק עצמו במטלית ובכל דבר שרוצה, ויש לבאר כדברי אב"י שמותר רק במטלית עבה, ואב"י דיבר על מה ששינוי שאם היה אוכל בתרומה והרגיש שאבריו נזדעזעו מש"ז שנעקר מגופו יאחז באמתו ויבלע את התרומה, והקשו איך יכול לאחוז הרי שינוי שר"א אמר שכל האוחז באמה ומשתין כאילו הוא מביא מכול לעולם וביאר אב"י שמדובר במטלית עבה ורבה אומר שיכול לבדוק אף במטלית רכה שכיון שנעקר ש"ז לא יעקר יותר, ואב"י חשש שמא הוא יוסיף ורובא לא חשש שיוסיף להוציא ש"ז באחזתו, אך קשה ששינוי על ש"ז שזה דומה לנותן אצבע בעין שכל עוד שהאצבע בעין היא מדמעת וחוזרת ומדמעת ורובא סובר שלא מצוי שאדם יתחמם שוב באותה שעה.

ר"א אמר שהאוחז באמה ומשתין הוא כמביא מכול לעולם ואמרו לו שיתנזו ניצוצות על רגליו ויאמרו שהוא כרות שפכה ויוציאו לעז על בניו שהם ממזרים, אמר להם מוטב להוציא לעז על בניו והוא לא יהיה רשע שעה אחת לפני המקום, ובברייתא אחרת שינוי שר"א אמר לחכמים שהוא יכול לעמוד על מקום גבוה ולהשתין או להשתין בעפר תיחוח כדי שהוא לא יהיה רשע שעה אחת לפני המקום ויש לדקדק מה ר"א טען קודם לחכמים שקשה לומר שהוא אמר להם קודם את האיסור המוחלט ואח"כ את התקנה לעמוד על מקום גבוה ויש לומר שקודם הוא אמר להם את האפשרות לעמוד על מקום גבוה ואז שאלוהו אם לא ימצא מקום גבוה או עפר תיחוח מה יעשה אמר להם ר"א שמוטב להוציא לעז על בניו ולא יעשה עצמו רשע שעה אחת לפני המקום, והאיסור הוא כי הוא מוציא זרע לבטלה כמו שאמר ר' יוחנן שהמוציא זרע לבטלה חייב מיתה כמו שכתוב וירע בעיני ה' אשה עשה וימת גם אותה, ור' יצחק ור' אמי אומרים שהמוציא ש"ז לבטלה הוא כשופך דמים כמו שכתוב הנחמים באלים תחת כל עץ רענן שוחטי הילדים בנחלים תחת סעיפי הסלעים ואין לקרוא שוחטי אלא סוחטי, ורב אסי אומר שהמוציא ש"ז לבטלה הוא כעובד ע"ז שכתוב כאן תחת כל עץ רענן, וגם בע"ז נאמר על ההרים הרמים ותחת כל עץ רענן.

רב יהודה ושמואל עמדו על גג ביהכנ"ס שנחרב ונבנה בנהרדעא ואמר רב יהודה לשמואל צריך אני להשתין אמר לו שמואל חביבי אחוז באמתך והשתן לחוץ ולכאורה איך צוהו לאחוז הרי ר"א אמר שהאוחז כאילו מביא מכול ואמר אב"י שמותר באופן זה כמו לגבי בולשת שנכנסה לעיר שאסרו את החביות הפתוחות שמא נסכום והתירו את הסתומות ובשעת מלחמה גם הפתוחות מותרות שאין

להם פנאי לנסך רואים שכשיש להם פחד אינם מנסכים וא"כ בשעת פחד אינו מהרהר, וכאן יש פחד של הלילה כשהוא בגג, או פחד מרבו, או פחד מהשכינה, או שלעולם אימתו של מקום על רב יהודה ששמואל קרא עליו שאינו ילוד אשה, ועוד י"ל שהוא היה נשוי וכמו שאמר ר"נ שלנשוי מותר לאחוז באמה, ועוד י"ל ששמואל הורה לו כמו ששנה אבא בר בנימין בר חייה שמותר לסייע בביצים מלמטה, ועוד י"ל ששמואל הורה לו כדברי ר' אבהו בשם ר' יוחנן שיש גבול לאיסור מעטרה ולמטה מותר **עמוד ב** ומעטרה ולמעלה אסור.

רב אומר שהמקשה עצמו לדעת יהיה בנידוי ורב לא נקט סתם אסור כי זה חמור יותר שהוא מגרה את יצה"ר על עצמו, ור' אמי אומר שהוא נקרא עבריין שזו אומנותו של יצה"ר היום אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך ואח"כ אומר לו לך עבוד ע"ז והוא ישמע לו, וללישנא בתרא ר' אמי אמר שהמביא עצמו לידי הרהור לא מכניסים אותו במחיצתו של הקב"ה, כמו שכתוב בער ואונן וירע בעיני ה' וכתוב כי לא קל חפץ רשע אתה לא יגורך רע, עוד דרש ר"א בפסוק ידיכם דמים מלאו אלו המנאפים ביד ואצל ר' ישמעאל למדו מלא תנאף שלא יהיה בך ניאוף בין ביד ובין ברגל.

שנו בברייתא שהגרים והמשחקים בתינוקות מעכבים את המשיח לגבי גרים זה כדברי ר' חלבו שאמר שהגרים קשים לישראל כמו ספחת, ומשחקים בתינוקות אין לפרש במשכב זכור שהרי הם בני סקילה ואם דרך אברים הם כדור המבול, אלא יש לפרש שהם נושאים קטנות שאינן יולדות כמו שאמר ר' יוסי שאין בן דוד בא עד שיכלו הנשמות שבגוף כמו שכתוב כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי.

יש להסתפק בדברי המשנה באנשים תקצץ אם הוא דין לקצוץ כמו ששינוי שרב הונא קצץ יד מי שהרים ידו על חברו, או שזה קללה, ויש להוכיח ממה ששינוי שר' טרפון אמר יד לאמה תקצץ ידו על טבורו אמרו לו מה יקרה אם ישב לו קוץ על כריסו וכי לא יטלנו הרי כריסו נבקעת אמר ר' טרפון עדיף שכריסו תבקע והוא לא ירד לבאר שחת, וזה מובן רק אם זה דין ולכן טענו לו שכריסו נבקעת מהקוץ אך אם זה קללה מה שייך שכריסו נבקעת אך גם אם זה דין מדוע כתוב על טבורו דוקא אלא יש לפרש שר' טרפון אמר שהמכניס ידו למטה מטבורו היא תקצץ ואמרו לו וכי אם ישב לו קוץ בכריסו לא יטלנו אלא להם לא, שאלוהו הרי כריסו נבקעת, אמר להם מוטב שכריסו תבקע ולא ירד לבאר שחת.

משנה חרשת שוטה סומא ומי שנטרפה דעתה אם יש להן פקחות הן מתקנות אותן והן יכולות לאכול בתרומה. **גמרא** יש להקשות מדוע שחרשת לא תבדוק לעצמה כמו שאמר רבי שהיתה חרשת בשכונתו שלא רק שהיא בדקה לעצמה אלא שחברותיה ראו והראו לה, ויש לומר ששם מדובר במדברת ואינה שומעת ומשנתנו מדברת באינה מדברת ואינה שומעת, כמו ששינוי שחרש שדברו חכמים בכל מקום שאינו שומע ואינו מדבר.

יש להקשות מדוע אשה עיוורת לא יכולה לראות ולהראות לחברותיה, אמר ר' יוסי שאכן אין לשנות סומא במשנה.

לכאורה קשה מה המשנה כופלת ושנטרפה דעתה הרי כבר שנו שוטה, יש לומר שמדובר שנטרפה דעתה וחמת חולי.

שנו בברייתא שמתבילים כהן שוטה יכול לאכול בתרומה לערב ומשמרים אותו שלא יישן אם הוא ישן הוא טמא ואם לא הוא טהור, ור"א בן ר' צדוק אומר שעושים לו כיס של עור לבדקו אמרו לו כ"ש שזה יגרום לו חימום אמר להם לדבריהם אין תקנה לשוטה אמרו לו לשיטתנו אם ישן הוא טמא ואם לא הוא טהור אך לדבריך יתכן שהוא יראה טיפה כחרדל וזה יבלע בכיס, ובשם ר"א שנו שעושים לו כיס של מתכת ואב"י מבאר שעושים של נחושת כמו שאמר רב יהודה לגבי מי חטאת שגבעולים של אזוב הם כשל נחושת שלא נבלע בהם, ורב פפא הוכיח מהנ"ל שאסור ללבוש מכנסים ומה שכתוב ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה יש לומר שהמכנסים של הכהנים היו כמו אפוד של פרשים למעלה עד מתנים ולמטה עד ירכים ויש להם שנצים כשרוכים ואין להם בית הנקב ובית הערוה.

דף יד אב"י אומר שרוכבי גמלים אסורים לאכול בתרומה וכן שינוי שרוכבי גמלים כולם רשעים והספנים כולם צדיקים והחמרים יש מהם רשעים ויש מה צדיקים, יש מפרשים שעם אוכף הם צדיקים ובלי אוכף הם רשעים ויש אומרים שאם רגליהם פסוקות ברכיבה הם מתחממים והם רשעים, ואם הם רוכבים כשרגליהם מצד אחד כרכיבת נשים הם צדיקים.

ריב"ל קילל את הישן פרקדן שפניו למעלה ויש להקשות שרב יוסף אמר שפרקדן לא יקרא קר"ש ומשמע שמותר לשכב כך, ויש לומר שמותר לשכב אם מטה גופו אך אסור לקרוא כך קר"ש ומה שר' יוחנן קרא קר"ש בהטית גופו כי הוא היה בעל בשר.

משנה דרכן של בנות ישראל לשמש בשני עדים אחד לו ואחד לה והצניעות מתקנות שלישי לתקן את הבית גם קודם תשמיש, אם נמצא על העד שלו הם טמאים והם חייבים קרבן ואם נמצא על העד של אם בדקה אותים הם טמאים וחייבים בקרבן ואם נמצא על שלה לאחר זמן הם טמאים מספק ופטורים מקרבן, ואחר זמן נקרא משתרד מהמטה ותדיח פניה ואם בדקה אח"כ היא מטמא מעת לעת אך היא לא מטמאה את בועלה, ור"ע סובר שהיא מטמאה את בועלה וחכמים מודים לר"ע שהרואה כתם מטמאה את בעלה למפרע. **גמרא** יש להקשות מדוע בבדקה אח"כ הם טמאים ושורפים תרומה ולא תולים בדם מאכולת מבאר ר' זירא שאותו מקום הוא בדוק לגבי מאכולת שודאי אינה שם, וללישנא בתרא אותו מקום הוא דחוק למאכולת והנ"מ בין הלשונות באופן שנמצאה מאכולת רצופה לעד לפי הלשון שהמקום בדוק הוא א"כ היא הגיעה מבחוץ ולא תולים בה, אך לפי הלשון שאותו מקום הוא דחוק א"כ ניתן לתלות בה והיא נמעכה ע"י השמש.

אם בדקה בעד הבדוק לה ואח"כ היא טחה אותו בירכה ולמחרת היא מצאה עליו דם אמר רב שהיא טמאה נדה ורב שימי בר חייא אמר לו הרי אמרת לנו שהיא רק חוששת, ובשם שמואל שנו שהיא טמאה נדה וכן הורו בבב"מ ד.

אם בדקה בעד שאינו בדוק לה והניחה אותו בקופסא ולמחרת היא מצאה עליו דם אמר רב יוסף שר' חייא טימא כל ימיו ולעת זקנתו הוא טיהר, והסתפקו אם כל ימיו הוא טימא משום נדה ובזקנתו הוא טיהר משום נדה אך טימא משום כתם או שהוא טיהר לגמרי, ויש להוכיח ממה ששינינו שאם בדקה בעד שאינו בדוק לה והניחה אותו בקופסא ולמחרת היא מצאה עליו דם רבי טימא משום נדה ור' חייא אמר שהיא טמאה משום כתם, **עמוד ב** ואמר ר' חייא לרבי וכי אינך מודה שצריך שיהיה שם כגריס ועוד, אמר לו שכן אמר לו ר' חייא א"כ אתה מודה שדינו ככתם, ורבי סובר שצריך כשיעור גריס כדי לומר שזה לא מאכולת ואחרי שזה לא דם מאכולת א"כ זה ודאי מגופה ומטמאים אותה ובפשטות זה היה בזקנתו של ר' חייא וא"כ בצעירותו ר' חייא טימא משום נדה.

רבי שיבח את רמי בר ביסא לפני ר' ישמעאל בן ר' יוסי שהוא אדם גדול, אמר ר' ישמעאל כשהוא יגיע לידך הביאהו לידי וכשבא רמי לפני ר' ישמעאל אמר לו ר' ישמעאל שאל ממני שאלה והוא שאל מה הדין בבדקה בעד שאינו בדוק לה והניחתו בקופסא ומצאה עליו דם למחרת, אמר לו האם אומר לך כדברי אבי או כרבי אמר לו אמור לי כדברי רבי, אמר ר' ישמעאל איך אמרו עליו שהוא אדם גדול שמניח את דברי הרב לשמוע את דברי התלמיד ורמי בר ביסא רצה לדעת את דעת רבי שהוא סבר שרבי הוא ראש הישיבה ומצויים לפניו התלמידים ושמועותיו מחודדות, ואמר ר' אדא בר מתנה שנחלקו בזה רבי ור' יוסי בבב"מ ורבי טימא ור' יוסי טיהר, ואמר ר' זירא שרבי טימא כדעת ר"מ ור' יוסי טיהר כשיטתו ששינינו לקמן האשה שהיתה עושה צרכיה וראתה דם ר"מ אומר שאם ראתה בעמידה היא טמאה ואם היא ישבה היא טהורה ור' יוסי אומר שגם בעמידה היא טהורה, ואמר ר' אחא בר רבא לרבי אשי הרי ר' יוסי בר' חנינא אמר שר"מ טימא רק משום כתם ואילו רבי טימא לגמרי משום נדה, אמר רב אשי אכן כך אמרנו שרבי טימא משום נדה.

המשנה אומרת שראתה כשיעור וסת שניהם טמאים ושינינו בבב"מ בשיעור וסת שהוא משל לשמש ועד שעומדים בצד המשקוף וביציאת השמש נכנס העד והוסיף שאמרו לקינוח בחוץ ולא לבדיקה בפנים.

שינינו במשנה בנמצא על שלה לאחר זמן בעלה טהור ושינינו שהם חייבים אשם תלוי ומשנתנינו לא חיבה אשם תלוי כמו הדיעה שחייבים אשם תלוי רק בספק על חתיכה אחת משתי חתיכות, אך כאן הספק הוא על המעשה.

המשנה מבארת שאחר זמן הוא אחר ירידתה מהמטה, יש להקשות שר"א בן ר' צדוק שנה שהוא כשיעור שתושיט ידה תחת הכר או הכסת ותטול עד ותבדוק ורב חסדא מבאר שהמשנה מבארת אחר שהוא לאחר אותו אחר של שיעור וסת, אך קשה ששינינו על המשנה נמצא על שלה לאחר זמן טמאים מספק ופטורים מקרבן ואיזהו אחר זמן כדי שתירד מהמטה ותדיח פניה, ויש לפרש איזהו אחר זמן כדי שתושיט ידה תחת הכר או הכסת ותטול עד ותבדוק בו וכדי שתירד מהמטה ותדיח פניה זה מחלוקת ר"ע וחכמים, אך קשה שכתוב

במשנה 'אח"כ' ויש לפרש וזהו אח"כ שנחלקו בו ר"ע וחכמים, ורב אשי אומר שאין בזה מחלוקת וזה שיעור אחד אלא שאם יש עד בידה השיעור הוא כדי שתירד מהמטה ותדיח פניה ואם אין עד בידה השיעור הוא כדי שתושיט ידה תחת הכר או הכסת ותטול עד ותבדוק בו, ויש להקשות ששינינו איזהו אחר זמן ודבר זה שאל ר"א בן ר' צדוק את החכמים באושא ואמר להם

דף טו שמא אתם סוברים כר"ע שמתמא את בועלה אמרו לו לא שמענו כמותו, אמר להם ר"א שחכמים פירשו ביבנה שאם לא שהתה כדי שתירד מהמטה ותדיח פניה זה תוך זמן והם טמאים מספק והם פטורים מקרבן אך הם חייבים באשם תלוי, ואם היא שהתה כדי שתירד מהמטה ותדיח את פניה זה אחר זמן וכן בשהתה מעת לעת ומפקידה לפקידה בועלה מטמא משום מגע ואינו מטמא משום בועל ור"ע אומר שהוא מטמא משום בועל ור' יהודה בן ר' יוחנן בן זכאי אומר שבעלה יכול להכנס להיכל ולהקטיר קטורת ולרב חסדא מובן שחכמים טיהרו אך לרב אשי לא מובן מדוע חכמים טיהרו ואם מדובר שאין עד בידה מדוע לא שנו כך להדיא שזה תלוי אם עד בידה או לא וקשה על רב אשי.

יש להקשות לדעת ר' יהודה בן ר' יוחנן מדוע בעלה יכול להכנס להיכל הרי לכל הפחות הוא טמא משום נוגע, ויש לומר שר' יהודה סובר כשמאי שסובר שכל הנשים דיין שעתן, אך קשה שהוא טמא מצד בעל קרי, ויש לומר שמדובר שלא גמר ביאתו.

חכמים מודים לר"ע ברואה כתם, לרב הטומאה היא למפרע כדעת ר"מ, ולשמואל הטומאה היא רק מכאן ולהבא כרבנן, ולכאורה מה החידוש בזה ויש לפרש שלא נאמר שכיון שמעת לעת הוא מדרבנן וכתמים הם מדרבנן כמו שמעת לעת לא מטמאים את בועלה כך בכתמים לא נטמא את בועלה קמ"ל שמתמאים אותו, ואין לומר שנדמה אותם כי במעת לעת אין שור שחוט לטמאה למפרע אך בכתם כשאין לנו במה לתלות זה כשור שחוט ולכן יש לטמאותו, וגם ר"ל ביאר במשנה שמדובר למפרע כדעת ר"מ, ור' יוחנן ביאר שמדובר מכאן ולהבא ורבנן.

משנה כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן וכל הבאים מהדרך נשיהם להם בחזקת טהרה. **גמרא** יש להקשות מה מוסיפה המשנה בכל הבאים מהדרך יש לומר שהחידוש הוא שלא נאמר שרק בבעלה בעיר היא בחזקת טהרה כי היא מטילה על עצמה לבדוק, אך כשאין בעלה בעיר היא לא בודקת קמ"ל שגם כשאינו בעיר היא בודקת.

ר"ל אומר בשם ר' יהודה נשיאה שהיא טהורה רק בבה ומצאה תוך ימי עונתה אך אם עברו ימי עונתה היא טמאה, ורב הונא אומר שהמשנה מדברת באין לה וסת אך אם יש לה וסת אסור לו לשמש ולכאורה הדבר נוטה להיפך שאם אין לה וסת יש צד שהיא ראתה אך אם יש לה וסת היא קבועה, אלא יש לשנות שרב הונא אמר שהאשה בחזקת טהרה רק כשלא הגיע שעת וסתה אך אם הגיע שעת וסתה היא אסורה שהחזקה של וסתות היא מדאורייתא, ורבה בר בר חנה אומר שגם בהגיע שעת וסתה היא מותרת וסתות הם מדרבנן, ורב אשי שנה שרב הונא אמר **עמוד ב** שהמשנה דברה כשאין לה וסת לימים אך יש לה וסת לימים וקפיצות שכיון שהוסיף תלוי במעשה יש לתלות שהיא לא קפצה ולא ראתה אך אם יש לה וסת לימים אסור לה לשמש שוסיפת מדאורייתא, ורבה בר בר חנה אמר שגם ביש לה וסת לימים היא מותרת וסתות הם מדרבנן.

רב שמואל אמר בשם ר' יוחנן שאשה שיש לה וסת בעלה יכול לחשב את ימי וסתה ולבא עליה ורב שמואל בר יבא אמר לר' אבא וכי ר' יוחנן דיבר גם בילדה שהיא בוששה מלטבול אמר לו ר' אבא וכי ר' יוחנן דיבר בודאי ראתה שרק בספק ראתה אמר ר' יוחנן שאם נאמר שראתה יש לתלות שהיא טבלה שספק מוציא מידי ספק, אך ספק טבלה לא מוציא מידי ודאי ראתה, ולכאורה יש להוכיח ממה ששינינו שאם חבר מת והניח מגורה מלאה פירות אפילו הם בני יומם הם בחזקת מתוקנים וספק עישרם מוציא מידי ודאי טבל, ויש לדחות שזה ודאי וודאי כמו שאמר ר' חנינא חוואה שיש חזקה על חבר הוא לא מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן, ועוד יש לומר שזה ספק טבל כמו שאמר ר' אושעיא שאדם יכול להערים על תבואתו לפטרה ממעשר שהוא יכניס אותה לבית עם המוץ שלה והוא יכול להאכיל את בהמתו שזה אכילת ארעי בלי מעשר, אך יש להוכיח ממה ששינינו שהיה מעשה בשפחתו של מציק אחד מרימון שהיא הטילה נפל לבור וכהן בא להציץ בו אם הוא זכר או נקבה וחכמים טיהרוהו כי חולדה וברדלס מצויים, שם והרי ודאי היה שם נפל ובכל זאת הספק אם גרוהו או לא מוציא מידי ודאי טומאה, ויש לדחות שזה לא היה נפל אלא רק כמין נפל.